

формуємо розвивальне середовище

Образотворче мистецтво — живопис, графіка, скульптура, декоративно-вжиткові жанри — завдяки своїй наочності та конкретності має значний вплив на дітей. Але вміння з образотворчої діяльності формуються у різних дітей по-різному. Хтось із дітей яскраво проявляє себе у декоративному малюванні, хтось — у ліпленні, ще хтось — у витинанні тощо. Головне, щоб дорослі уважно ставилися до кожного прояву творчої ініціативи малюків, прагнули сповна представити іншим дитячі шедеври

Людмила МЕЛЕНЕЦЬ, викладач кафедри методики та психології дошкільної і початкової освіти, методист Інституту післядипломної педагогічної освіти КМПУ ім. Б. Грінченка

Оформлення виставки художньої творчості дітей

Художні роботи дітей, вихователів, спільні твори дітей та їхніх батьків, дітей та вихователів є одним із основних компонентів естетичного оформлення сучасного дошкільного навчального закладу. У своїх роботах маленькі майстри відображають красу рідного краю, щасливі миттєвості дитинства, рідних, близьких людей, вражаючи глядачів своєю щирістю, безпосередністю, відвертістю почуттів. Мабуть, саме тому такими популярними стали виставки художньої творчості дітей, які влаштовують у кожному дошкільному навчальному закладі.

Мета проведення таких виставок — демонстрація цікавих, самостійно виконаних робіт. Належну організацію виставок художньої творчості дітей відповідно до завдань чинних освітніх програм та з дотриманням усіх фахових, гігієнічних, естетичних вимог має забезпечити, насамперед, вихователь-методист.

Виставка — публічний показ спеціально підібраних предметів і місце цього показу

Виставка-конкурс — публічний показ певних робіт, мета якого — виявити найкращі з них

Виставка-ярмарок — публічний показ і продаж спеціально підібраних предметів та місце для цього

Тематика дитячих робіт та принципи добору експонатів

Змістом образотворчої діяльності дошкільників є життєві явища, різні події, які відбувалися безпосередньо із самою дитиною чи з її близькими, знайомими, все побачене нею са-

мою чи почуте від когось. Тому коло **тем для відображення** може бути дуже широким, зокрема:

- краса рідного міста, села, навколишньої природи;
- праця людей, професії, види транспорту;

- найближче оточення — сім'я, рідний дім, друзі, дитячий садок;
- підготовка і проведення свята у дитячому садку, в родині;
- розваги, ігри, праця малят у дитячому садку, улюблені іграшки;
- казки та казкові герої;
- мотиви українського декоративно-вжиткового мистецтва тощо.

Облаштовуючи виставку, можна скористатися **тематичним принципом** добору та розміщення експонатів. Відповідно до цього принципу експонати об'єднують певною темою, наприклад: «Наше місто», «Моя Україна», «У нашому садочку як у віночку», «Моя улюблена казка», «Моя мама (бабуся)», «Мій тато (дідусь)», «Світ очима дітей».

Розміщуючи роботу на виставці, потрібно **враховувати вік її автора**. Роботи дітей молодшого віку ліпше демонструвати окремо, адже поруч з роботами більш вправних старших дошкільників вони програватимуть.

Рекомендуємо відповідно їх і підписувати: «Роботи дітей 3-4 років» і т. д. Тому якщо при розміщенні експонатів керуватися віковим принципом, виставка матиме три-чотири розділи.

Іноді можна розміщувати експонати **за жанрами**, як це робиться на великих виставках та у музеях:

- графіка (малюнки олівцем, тушшю);
- живопис (акварель, гуаш, темпера);
- скульптура (глина, пластилін, гіпс);
- декор (аплікація, орнаментика).

На виставці можуть бути представлені роботи дошкільників, виконані **під керівництвом певного вихователя**. Така експозиція дасть змогу ознайомитися із системою роботи окремих педагогів над розвитком художньої творчості дітей.

Найчастіше самі експозиційні матеріали підказують, яким принципом треба керуватися, щоб домогтися якнайкращого візуального ефекту для їх сприйняття глядачами.

Роботи, що експонуватимуться на виставці, слід підбирати протягом певного часу. Не можна примушувати дошкільників малювати, ліпити чи щось конструювати спеціально для виставки. Окрім того, обираючи роботи для виставки, треба розглядати їх як художній твір, оцінювати їхню художню цінність.

Представлені на виставці роботи мають бути **зразками оригінальної дитячої творчості**. Недоцільно відбирати для показу копії ілюстрацій, художніх листівок, малюнки, виконані дітьми за контуром, накресленим вихователем, або ж такі, в яких відчувається коректура дорослих.

Оформлення експонатів

До експонування роботи треба відповідно оформити. Скажімо, для оформлення малюнків найчастіше використовують готові вертикальні і горизонтальні фабричні паспарту. Поля паспарту вгорі і з боків мають бути однакові, а нижнє поле — сантиметрів на два ширше, щоб на ньому можна було розмістити етикетку. Напис на етикетці пишуть стандартним шрифтом чорною тушшю або друкують. Розміщують **етикетку** у правому нижньому куточку паспарту. На ній **зазначають**:

- назва роботи;
- ім'я, прізвище, вік дитини;
- номер дошкільного навчального закладу (групи);
- прізвище, ініціали вихователя.

Не рекомендуємо наклеювати малюнки на паспарту чи картон, змащуючи усю їхню поверхню клеєм, бо при цьому можуть утворитися пухирі і зморшки, а також порушиться колірна гама малюнка.

Фон для дитячих малюнків слід використовувати інтенсивних кольорів: червоний, синій, блакитний, зелений, жовтогарячий, рожевий, фіолетовий. Лише інколи яскраві орнаменти та аплікації мають гарний вигляд на темно-сірому, чорному або коричневому фоні.

Об'ємні експонати з глини, пластиліну, пап'є-маше, роботи з природних та інших матеріалів слід розміщувати на горизонтальних полочках. Не можна розставляти в одному місці предмети, виготовлені з різних за матеріалів: наприклад, з глини та пап'є-маше, з дерева та з картону тощо. Нескладні допоміжні полочки дадуть змогу цікаво комбінувати об'ємні експонати окремими групами і полегшать глядачеві огляд виставки.

Найкращий вигляд об'ємні експонати мають в **універсальних виставкових вітринах**, де за допомогою прозорості скла, варіативності полиць можна домогтися ліпшого візуального сприйняття.

Під час оформлення виставки можна використати **фотоматеріали з життя дітей** у дошкільному закладі, скористатися різними світловими ефектами. Дуже прикрашають виставку живі квіти та декоративні рослини.

Етапи підготовки виставки дитячої художньої творчості

Виставки дитячої художньої творчості можуть бути як короткочасними, так і досить тривалими. **Короткочасні виставки** облаштовують в куточку для батьків чи центрі художньої діяльності дітей. Виставки дитячих робіт у холі, вестибюлі, коридорі та інших приміщеннях зазвичай триваліші, тому їх оформлення необхідно продумувати ретельніше.

Яскраві, «теплі», сонячні тони збуджують, радують, а пастельні, м'які, спокійні — заспокоюють. Насичені теплі кольори жовто-червоної частини спектру візуально зближують, зменшують кордони простору, а розбілені і холодні тони синьо-зеленої частини спектру начебто віддаляють і розширюють простір, збільшують об'єм того самого інтер'єру

Нерівномірність освітлення створює ілюзію рельєфності, «хвилястості» стіни. При використанні ламп накаливання червоні, жовтогарячі, жовті тони висвітлюються, а сині та фіолетові темнішають; при люмінесцентному денному освітленні всі кольори набувають блакитного відтінку

Готуючись до виставки, **вихователю-методисту необхідно:**

- створити актив (оргкомітет) із числа вихователів та батьків, які вирішуватимуть, скільки малюнків, аплікацій, виробів з глини, пластиліну, природних чи інших матеріалів буде представлено на виставці, допоможуть відібрати дитячі роботи для експозиції;
- оглянути приміщення, виділене для виставки, виміряти стіни, на яких розміщуватимуться роботи, врахувати те, що колір стін має здатність викликати певні емоції та настрої;
- розставити вітрини, столики, підставки, на яких розміщуватимуться об'ємні експонати;
- зробити креслення, на якому прямокутниками позначити двері і вікна, що є у приміщенні, де влаштовується виставка.

На кресленнях позначити ширину простінка і стіни.

Креслення треба робити окремо для кожної стіни, на ньому вказати стрілкою, в якому напрямі рухатиметься глядач і що побачить спочатку;

- можна зробити креслення і на стенди, якщо такі є, при цьому слід врахувати, що фон стендів не має бути яскравим;
- скласти експозиційний план, визначити місце, де розміщуватимуться малюнки, врахувавши при цьому, де початок і де кінець виставки, як освітлюються стіни. До речі, на початку виставки варто розмістити роботи наймолодших вихованців дитячого садка;
- попередньо змонтувати на підлозі окремі розділи виставки, щоб добре уявити собі, якими вони будуть. При цьому слід дотримуватися тих габаритів простінка, що позначено на кресленні. Просвіти між експонатами мають бути не менше 5 см;
- продумати, на яку аудиторію розраховано виставку;
- залучити до оформлення виставки дітей старшого дошкільного віку.

Така підготовча робота значно полегшує оформлення виставки і поліпшує художню якість її експозиції.

Естетичне оформлення виставки

Головними параметрами естетично оформленої виставки є світло, простір, чистота. Розглядаючи питання естетичного оформлення виставок дитячої художньої творчості, необхідно **брати до уваги:**

- типи будівель сучасних дошкільних навчальних закладів, принципи зонування приміщень;

- принципи кольорового оформлення та освітлення кімнат дошкільного навчального закладу;
- принципи озеленення інтер'єру;
- особливості меблів, посібників та матеріалів, які будуть використані для оформлення виставки.

В оформленні сучасних за стилем приміщень гарний вигляд мають штори чи килимок з елементами національної вишивки, ткацтва, столики з опішнянською керамікою, петриківським розписом чи яворівським різьбленням.

Не варто перевантажувати експозицію виставки матеріалами (багато малюнків у кілька рядів), адже це може призвести до того, що глядач стомиться і просто перестане їх сприймати. З огляду на це слід розміщувати малюнки щонайбільше у 3-4 ряди по вертикалі.

Отже, щоб дати змогу глядачеві добре роздивитися кожний експонат виставки, намагайтеся показати ма-

люнки так, щоб легше було **виявити їхні найбільші принади**. Для цього стануть у пригоді **деякі поради**:

- графічні малюнки не слід вішати поруч з кольоровими;
- більші, яскравіші малюнки рекомендовано розміщувати вгорі, а менші, бідніші за кольором — нижче;
- поруч із вікнами не можна розміщувати кольорові малюнки, оскільки вони відразу втратять кольоровість, а тому все, що виконано у кольорах, треба розміщувати на стінах, що навпроти вікон, або на тих, що освітлюються бічним світлом.

Декоративне оформлення виставки дитячої художньої творчості несе велику **дидактичну та естетичну інформацію**. Організовуючи цю роботу, потрібно врахувати, що кожна її деталь свідчитиме про культуру працівників дошкільного навчального закладу.

Варіанти експонування малюнків

Організовуючи виставку, важливо заздалегідь визначитися, як саме буде розміщено експозицію. Рекомендуємо кілька варіантів.

Варіант I

Експозицію вибудовують **симетрично** (рис. 1):

- на всіх стінах відмічають однаковий рівень початку експозиції (знизу від підлоги) і дотримуються однакового рівня вгорі — якщо виставку призначено для дорослих, розміщення малюнків починається на рівні 70-80 см від підлоги, якщо ж для дітей — то на рівні 60 см;

Варіант II

Варіант III

- визначають центр площини, на якій монтується виставка;
- центральну частину площини заповнюють малюнками, навколо неї також розвішують малюнки однакового розміру.

Експозицію вибудовують **асиметрично** (рис. 2):

- під час розміщення експонатів дотримуються загального рівня — чи знизу від підлоги, чи зверху. При цьому немає потреби шукати середини стіни і заповнювати центр;
- малюнки розміщують так, щоб просвіти між ними були однаковими.

Роблять **змішану композицію**:

- кожний простінок або стенд оформлюють по-різному, не дотримуючись при цьому загального рівня ні знизу, ні зверху;
- на одній стіні експонати монтують симетрично, на іншій — асиметрично.

Власне, варіант III найбільш придатний для оформлення виставок художньої творчості дітей, бо на таких виставках великих малюнків, як правило, буває мало, а крім того, вони нестандартні за розміром. Проте кожний з наведених варіантів дає гарний **візуальний ефект**.

Підбиття підсумків

Через деякий час після завершення виставки підбивають підсумки роботи. **Проаналізувавши результати**, вихователь-методист обговорює з педагогами **зміст наступних заходів**. Разом вони планують роботу щодо поліпшення якості виконання, вдосконалення технічних навичок дітей, вміння користуватися різними матеріалами, творчо відображати задум у роботах.

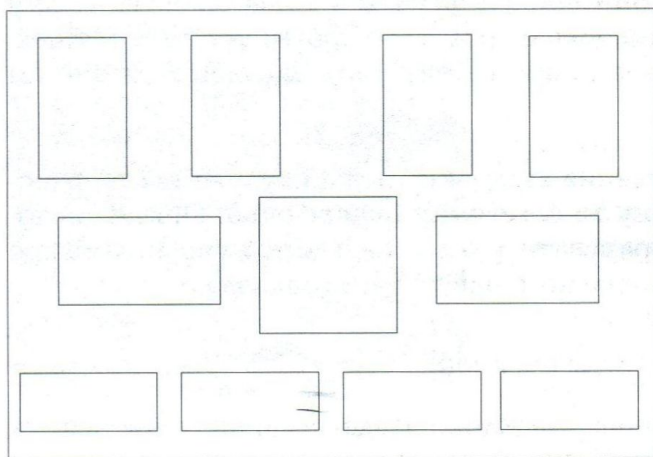

Рис. 1

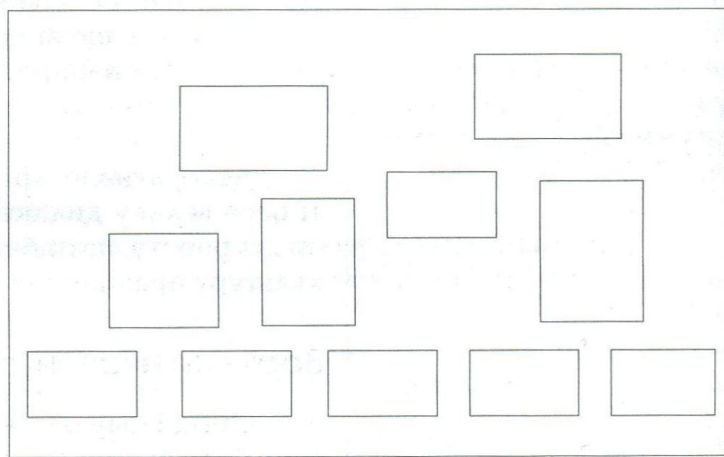

Рис. 2